

سازمان آموزش و پرورش استثنایی
معاونت تشخيص، پيشگيري، پرورشي
و تربيت بدني

احكام

ويژه‌اي دانش آموزان

آسيب ديدلای شنوایی
(تمامی دوره‌ها)

دختران و پسران

فهرست مطالب

عنوان

صفحه

۳ سخنی با دانش آموزان عزیز
۴ وضو
۵ چگونه وضو بگیریم
۱۲ چگونه وضو باطل می شود
۱۲ وضوی جبیره ای
۱۳ لباس نماز گزار
۱۵ مکان نماز گزار
۱۶ با انجام چه کار هایی نماز باطل می شود
۱۸ نماز جماعت
۱۹ نماز قضا
۲۰ نماز مسافر
۲۱ تیمم
۲۴ غسل
۲۷ روزه
۳۰ خُمس
۳۱ حجاب و پوشش

۳۳	مَرَجِعِیت
۳۳	تقلید
۳۴	ویژگی های مرجعیت
۳۶	چگونگی انتخاب مرجع تقلید
۳۷	فتوا
۳۸	چگونه از فتوا اطلاع پیدا کنیم؟
۳۹	پیدا کردن موضوع از رساله
۴۰	مناجات

سخنی با دانش آموزان عزیز:

امام جعفر صادق(ع) می فرماید:

"محبوب ترین آفریده ها نزد خداوند، جوان نو رسیده و با طراوتی است که جوانی و شادابی خود را در راه اطاعت از خدا می گذرانند. خداوند به چنین فردی پیش فرشتگانش افتخار می کند و می فرماید: این بنده ی واقعی من است."

وقتی انسان به سن تکلیف می رسد، بر او واجب می شود که تکالیف دینی را انجام دهد. نماز، روزه، خُمس، حج، دوری از گناهان و ... نمونه هایی از تکالیف دینی هستند. انجام این تکالیف موجب سعادت ما در دنیا و جهان آخرت می شود. ما برای این که با تکالیف دینی آشنا شویم و به آن ها عمل کنیم باید از مَرَجع تقلید خود پیروی کنیم.

مَرَجع تقلید تمام احکام دینی را در کتاب هایی به نام رساله ی توضیح المسائل نوشته اند. ما می توانیم با کمک بزرگ تر ها به رساله مَرَجعه کنیم و احکام دینی را یاد بگیریم.

هم چنین کتاب هایی به نام استفتائات وجود دارد که مَرَجع تقلید در آن به سوال های دینی مردم پاسخ داده اند و ما با خواندن آن ها می توانیم اطلاعات زیادی در مورد احکام دینی به دست آوریم.

در این کتاب بخشی از احکام دینی را برای شما آورده ایم که توضیح کامل این احکام در رساله ی توضیح المسائل آمده است. امیدواریم که این احکام را یاد بگیرید و به آنها عمل کنید.

با آرزوی قبولی عبادت های شما عزیزان

وضو

تعریف وضو : وضو در لغت به معنی « نظافت و پاکیزگی » است. وضو در اصطلاح فقهی به معنی شستن صورت و دست‌ها و مسح سر و پاها طبق دستوری که دین مُقَدَّس اسلام فرموده است می‌باشد. چون این عمل باعث نظافت و پاکیزگی جسم و روح همراه می‌شود، به آن « وضو » گفته‌اند.

۱. نمازهای واجب

۲. سجده و تشهد فراموش شده و سجده سَهو

۳. طوافِ واجبِ خانه خدا

۴. دست زدن به آیه های قرآن و اسم های خداوند به هر زبانی که باشد.

۵. دست زدن به اسم های پیامبران(ص) و امامان(ع) و حضرت زهرا(س)

کارهایی که باید

برای انجام آنها

وضو گرفت

دست زدن به آیه‌های قرآن

طوافِ واجبِ خانه خدا

سجده سَهو

چگونه وضو بگیریم؟

برای خواندن نماز، ابتدا وضو می‌گیریم و خود را برای راز و نیاز با خدا آماده می‌کنیم.

قبل از وضو باید حواسمان باشد که:

- در صورت استفاده از مواد آرایشی، چرب یا کثیف بودن اعضای وضو، دست‌ها و صورتان را با آب و صابون تمیز بشوییم.

- اگر ناخن‌ها لاک و یا برقِ ناخن دارد و یا چیزی به دست و صورت و یا پای ما چسبیده است باید حتماً پاک کنیم تا آب به پوست ما برسد.

- دفعات شستن صورت و دستها در وضو یک بار واجب، دوبار مُسْتَحَب و بار سوم حَرَام است.

- در وضو حتماً باید دست را از بالا به پایین حرکت بدهیم و حرکت از پایین به بالا وضو را باطل می‌کند.

- شستن داخل بینی و لب و چشم لازم نیست.

- رنگ مو و رنگ گرفتن دست با پوست میوه‌ها (حنا، انار، گردو، بادمجان و ...) و یا رنگ خودکار که مانع از رسیدن آب به پوست نمی‌شود اشکالی ندارد.

برای وضو گرفتن به ترتیب، کارهای زیر را انجام می‌دهیم:

۱. نیت:

برای وضو هم اول باید نیت وضو یعنی قصد وضو گرفتن برای انجام فرمان خدا و تقرب به خدا را داشته باشیم.

۲. شستن صورت:

ابتدا با دست راست آب را بر بالای پیشانی یعنی جایی که موی سر می روید می ریزیم و تا زیر چانه می شوئیم. (باید دقت کنیم که تمام صورت شسته شود.)

۳. شستن دست راست:

با دست چپ، آب را به بالای آرنج راست ریخته و تا آخر نوک انگشتان دست راست می شوئیم.

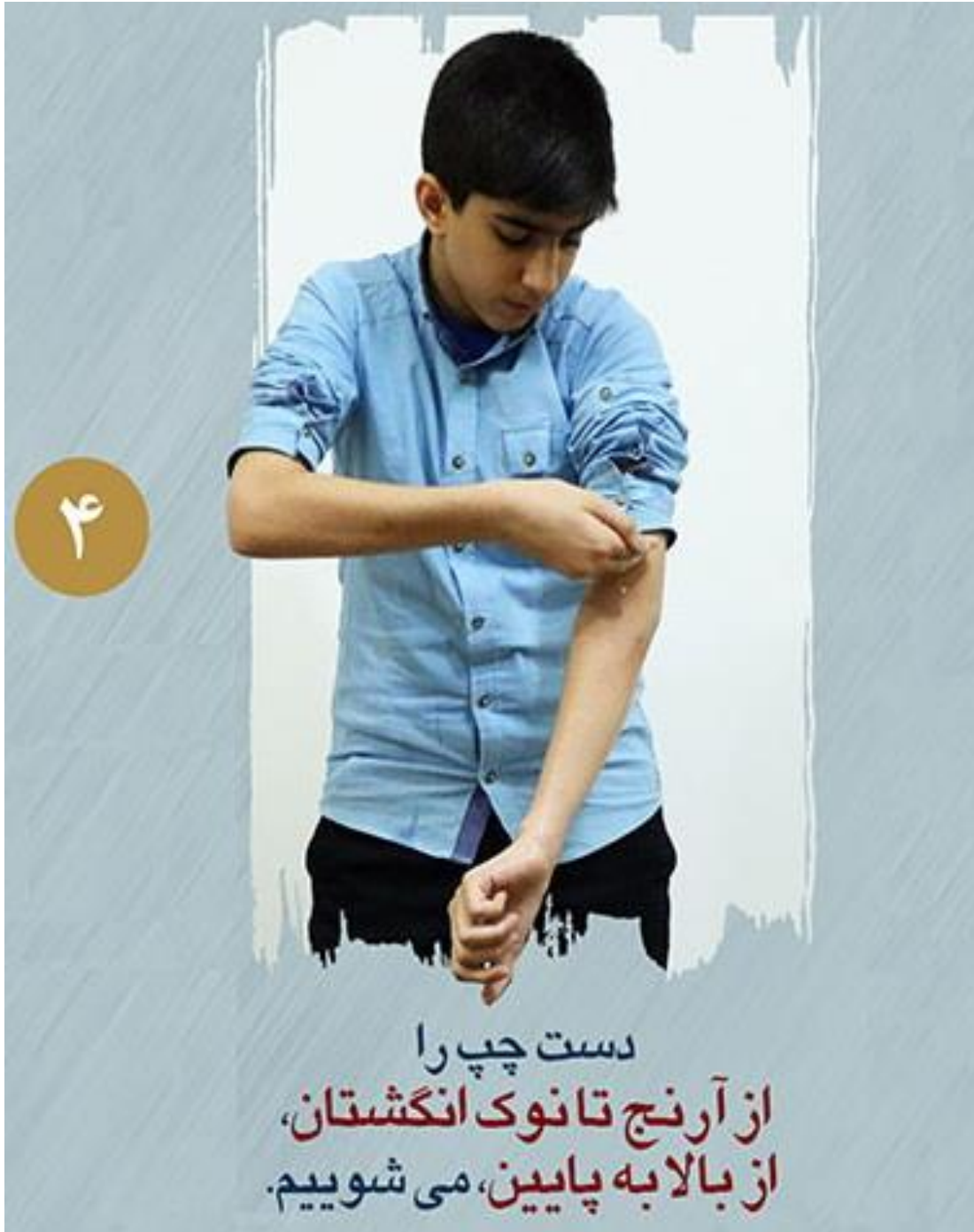
(باید دقت کنیم که تمام دست شسته شود.)

۴. شستن دست چپ:

با دست راست، آب را به بالای آرنج چپ ریخته و دست چپ را مانند دست راست می شوئیم.

(باید دقت کنیم که تمام دست شسته شود.)

۵. مسح سر:

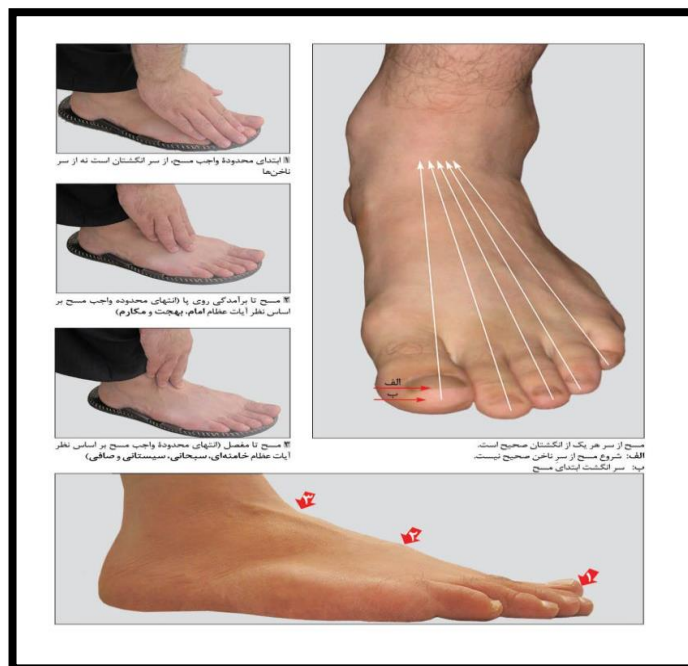
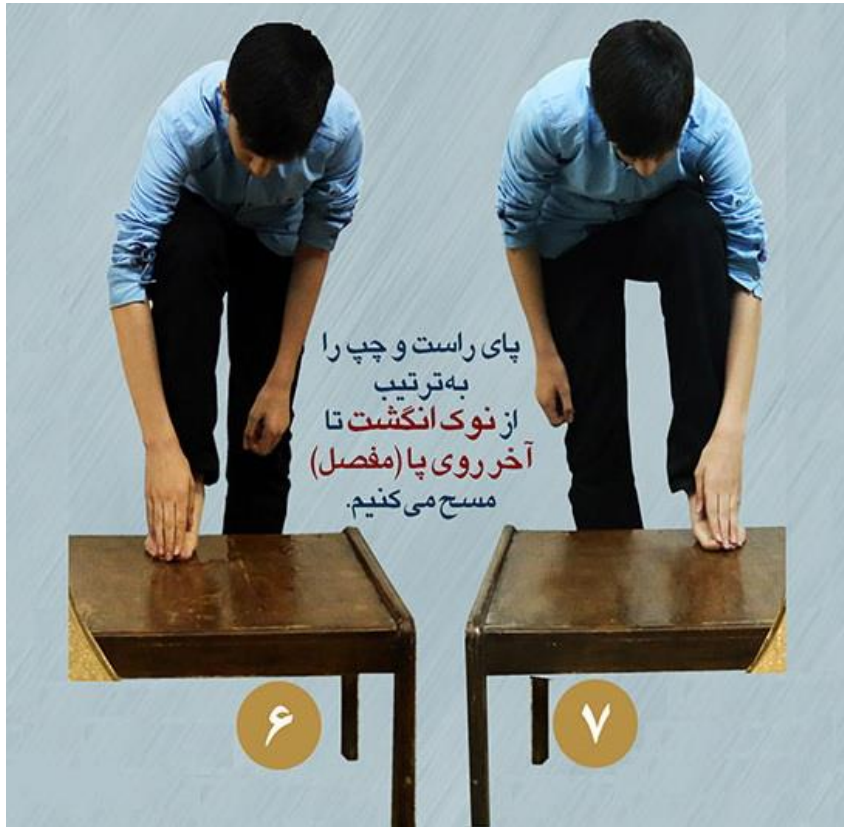
با دست راست، مسح سر را می کشیم.

(با دست راست از بالا به پایین روی سرمان را مسح می کشیم.)

۶. **مسح پای راست:** با دست راست، پای راست را مسح می کشیم.

۷. **مسح پای چپ:** با دست چپ، پای چپ را مسح می کشیم. (از نوک انگشتان تا روی پا می کشیم).

با انجام این کارها به همان ترتیبی که گفتیم، وضو گرفته ایم و می توانیم با این وضو نماز یا قرآن بخوانیم.

در هنگام وضو گرفتن باید توجه کنیم که:

- اگر انگشتر در دست داریم باید آن را از دست بیرون بیاوریم و یا حواسمان باشد که آب به آن قسمت از پوست که زیر انگشتر است برسد.

- باید حتماً کارهای وضو را به ترتیب انجام دهیم و بین آنها فاصله ندهیم.

آیا بدون در آوردن انگشتر ، النگو و ساعت می توان وضو گرفت؟

✓ پاسخ :

در شستن صورت و دست ها ملاک این است که از بالا به پایین شسته شود و به تمام اعضای وضو آب برسد و جهت حصول اطمینان کافی است کمی انگشتر و النگو را تکان دهید

در صورتی که آب (از بالا به پایین) زیر آنها برود ، اشکالی ندارد.

و چنانچه به سمت بالا حرکت دهید، این مقدار حرکت (به سمت بالا) به صحت وضو ضرر نمی رساند.

آیا می دانید چه چیزهایی وضو را باطل می کند؟

اگر بعد از وضو یکی از شرایط زیر برای انسان اتفاق بیفتد، وضویش باطل می شود و باید دوباره وضو بگیرد، مانند:

- دستشویی کردن (بیرون آمدن ادرار و بیرون آمدن مدفوع)

- بیرون آمدن باد معده

- خوابیدن (اگر بعد از گرفتن وضو بخوابیم، وضوی ما باطل می شود).

- بی هوش شدن و

آیا می دانید وضوی جبیره ای چیست؟

زمانی که عضوی از بدن انسان زخمی می شود، آن را پانسمان می کنیم و یا عضوی از بدن دچار شکستگی می شود، گچ می گیریم در این حالت، برای خواندن نماز، وضوی جبیره ای می گیریم.

- یعنی به همان ترتیبی که وضو می گیریم، دستِ تَر (خیس) خود را روی عضوی که پانسمان شده، می کشیم.

- باید توجه داشته باشیم که باند یا گچی که می خواهیم روی آن را با دست خیس بکشیم، نجس نباشد.

ما باید دقت کنیم آبی که با آن وضو می گیریم:

- پاک باشد.

- انسان نباید با آب نجس وضو بگیرد.

- اگر از جایی آب تهیه کردیم، باید از صاحبش اجازه بگیریم و او را راضی کنیم که اجازه دهد با آن آب، وضو بگیریم.

اگر استفاه از آب برای ما ضرر دارد نباید وضو بگیریم و باید به جای وضو تیمم کنیم.

لباس نماز گزار:

انسان مسلمان در هنگام خواندن نماز باید دقت کند که با چه لباسی نماز می خواند. مراجع تقلید در رساله ی توضیح المسائل به طور کامل برای ما توضیح داده اند که لباس نماز گزار باید چگونه باشد.

شرایط لباس نماز گزار:

- لباس نماز گزار باید پاک باشد.

- اگر کسی به طور عمدی با لباس نجس نماز بخواند، نمازش باطل می شود.

- لباس نماز گزار غصبی نباشد. (یعنی اگر انسان با لباسی که مال خودش نیست و از صاحبش اجازه نگرفته است نماز بخواند، نمازش باطل است.)

- لباس نماز گزار از پوست، مو یا استخوان حیوان حرام گوشت تهیه نشده باشد.

برای مثال اگر انسان با لباسی که از پوست حیوان حرام گوشت تهیه شده است نماز بخواند، نمازش باطل است. حتی اگر یک مو از حیوان حرام گوشت همراه نماز گزار باشد، نمازش باطل است.

- جنس لباس مرد از ابریشم خالص نباشد.

- پوشیدن لباسی که جنس آن ابریشم خالص باشد، برای مرد حرام است و اگر مرد با آن لباس نماز بخواند، نمازش باطل می شود. ولی پوشیدن لباس ابریشمی برای خانم ها اشکالی ندارد و می توانند با لباس ابریشمی نماز بخوانند و نمازشان باطل نمی شود.

- استفاده از زنجیر و انگشتر طلا (زرد و سفید) برای مرد حرام است.

* در دین اسلام انجام بعضی از کارها مکروه است. (مکروه: یعنی انجام ندادن آن کار بهتر است).

* در دین اسلام پوشیدن بعضی لباس ها هنگام خواندن نماز مکروه است. مثل پوشیدن لباس های سیاه، چرک(کثیف)، تنگ، باز بودن دکمه های لباس و

* در دین اسلام انجام بعضی کارها مُسْتَحَب است. (مُسْتَحَب به کاری گفته می شود که انجامش باعث

خُشْنودی خدامی شود و خداوند به ما پاداش می دهد ولی اگر آن کار را انجام ندهیم، گناهی نکرده ایم).

* مُسْتَحَب است که نمازگزار لباس های سفید و پاکیزه بپوشد، خودش را خوش بو، کند و انگشتر عقیق در دست بگذارد.... .

مکان نماز گزار:

نماز گزار باید در جایی نماز بخواند که:

- غصبی نباشد.

(اگر انسان در مکانی نماز می خواند که مال خودش نیست، باید از صاحب آنجا اجازه بگیرد.)

- اگر انسان در مکان غصبی نماز بخواند، نمازش باطل است.

- نماز خواندن در مسجد ثواب زیادی دارد.

- جایی که پیشانی را بر آن می گذارند نجس نباشد و بی حرکت باشد و...

- نماز خواندن در اتومبیل، قطار و ... که ایستاده اند و حرکت نمی کنند، اشکالی ندارد.

- خواندن نماز در بعضی جاها مکروه است. برای مثال: نماز خواندن در مقابل انسان، در آشپزخانه،

روبه روی عکس و مجسمه و

با انجام چه کار هایی نماز باطل می شود؟

خواندن نماز آدابی دارد که باید آن را رعایت کنیم.

انجام برخی از کارها باعث باطل شدن نماز می شود. در اینجا به چند مورد اشاره می کنیم.

لباس و مکان نماز گزار:

- اگر یکی از شرایطی را که برای لباس نماز گزار گفته شد رعایت نشود، نماز باطل می شود. برای مثال: اگر لباس غصبی باشد و یا نجس باشد و ... نماز باطل می شود.

- اگر یکی از شرایطی را که برای مکان نماز گزار گفته شد رعایت نشود، نماز باطل می شود. برای مثال: اگر جایی که در آن نماز می خوانیم غصبی باشد یا آن جا نجس باشد و ... نماز باطل می شود.

باطل شدن وضو و غسل :

- اگر انسان هنگام خواندن نماز کاری انجام دهد که وضو یا غسل او باطل شود، نمازش باطل است.

پشت کردن به قبله :

- اگر انسان فراموش کند و یا به طور عمدی پشت به قبله نماید، نمازش باطل می شود.

خندیدن :

- اگر نمازگزار در هنگام خواندن نماز با صدای بلند و عمدی بخندد، نمازش باطل می شود.

گریه با صدا :

- اگر انسان هنگام خواندن نماز برای کار دنیا با صدا گریه کند، نمازش باطل می شود ولی اگر به خاطر خدا یا برای آخرت گریه کند اشکال ندارد و نمازش باطل نمی شود.

به هم خوردن شکل نماز :

- اگر انسان کاری انجام دهد که شکل ظاهری نماز به هم بخورد، نمازش باطل می شود. مثل: دست زدن، به هوا پریدن...

خوردن و آشامیدن :

- خوردن و آشامیدن در هنگام نماز باعث باطل شدن نماز می شود.

آمین گفتن :

- اگر انسان در نماز بعد از خواندن سوره ی حمد، آمین بگوید، نمازش باطل می شود.

روی هم گذاشتن دست ها :

- اگر انسان هنگام نماز خواندن، دستهایش را روی هم بگذارد، نمازش باطل می شود.

حرف زدن:

- اگر انسان در بین نماز عمداً حرف بزند، نمازش باطل می شود.

البته توضیح کامل این بحث در رساله آمده است که می توانید با کمک بزرگ ترها به رساله مُراجعه کرده و از آن استفاده کنید.

* در هنگام نماز انجام بعضی از کارها مکروه است و بهتر است آن ها را انجام ندهیم.
برای مثال: بستن چشم ها با دست، بازی کردن با انگشتان، گوش دادن به صحبت دیگران و ... مکروه می باشد.

نماز جماعت:

- نماز را می‌توانیم به تنهایی بخوانیم، ولی خواندن نماز به صورت جماعت بهتر است.

- رفتن به مسجد و شرکت در نماز جماعت ثواب زیادی دارد. امام رضا(ع) در مورد ارزش نماز جماعت فرموده است:

" هر رکعت نماز جماعت به اندازه ی دو هزار رکعت، نمازی که به تنهایی خوانده می‌شود ارزش دارد."

- مُسْتَحَب است انسان نماز را به صورت جماعت بخواند. در نماز جماعت مسلمانان در صف‌های منظم و رو به قبله و پشت سر امام جماعت می‌ایستند و نماز می‌خوانند. وقتی ما همگی در صف‌های منظم رو به قبله می‌ایستیم و نماز می‌خوانیم خداوند ما را مورد لطف و رحمت بیش‌تری قرار می‌دهد. در نماز جماعت نمازگزار با دیگر شرکت‌کنندگان در صفوف نماز می‌ایستد و در کنار آن‌ها هم خدا را عبادت می‌کند و هم از حال آن‌ها با خبر می‌شود و اگر مشکلی داشتند به یکدیگر کمک می‌کنند.

آیا می‌دانید نماز جماعت را چگونه می‌خوانند؟

- نماز جماعت صبح، ظهر، عصر، مغرب و عشا مانند نمازهای روزانه خوانده می‌شود. فقط در نیت باید مشخص کنیم نماز را به صورت جماعت می‌خوانیم. در نیت لازم نیست که اسم امام جماعت گفته شود، بلکه اگر بگوییم:

" اِقْتِدَا می‌کنم به امام حاضر " نماز صحیح است.

- ما نباید در تکبیره الاحرام "الله اکبر" را قبل از امام جماعت بگوییم. بلکه بعد از تکبیر امام جماعت ما "الله اکبر" را می‌گوییم و نماز را شروع می‌کنیم.

- در رکعت اول و دوم وقتی که امام جماعت حمد و سوره را می‌خواند، ما ساکت می‌ایستیم و گوش می‌دهیم و حمد و سوره را نمی‌خوانیم، ولی بقیه ی ذکرها (قنوت، تسبیحات اربعه، رکوع، سجده، تشهد و سلام) را همراه امام جماعت می‌گوییم.

- در نماز جماعت باید دقت کنیم که رکوع، سجده، تشهد، سلام و کارهای دیگر نماز را همراه با امام جماعت یا کمی بعد از او به جا آوریم.

- مُسْتَحَب است صف های نماز جماعت منظم باشد و بین کسانی که در یک صف ایستاده اند فاصله نباشد.

نماز قضا:

- اگر انسان نماز های واجب خود را در وقت خودش نخواند، باید قضای آن نماز را بخواند. وقتی که می خواهیم نماز قضا بخوانیم، هنگام نیت باید، نیت نماز قضا کنیم. برای مثال: وقتی می خواهیم نماز قضای صبح را بخوانیم، نیت می کنیم که: "دو رکعت نماز قضای صبح می خوانم، قُرْبَةً إِلَى اللَّهِ"
- اگر نماز گزار بعد از وقت نماز بفهمد نمازی که خوانده باطل بوده است، باید قضای آن نماز را بخواند.

* می توانیم نماز قضا را با جماعت بخوانیم.

نماز مسافر:

- انسان در هنگام مسافرت باید نماز های خود را شکسته بخواند، یعنی نماز های چهار رکعتی را دو رکعت بخواند. مسافر باید در هنگام سفر نماز های ظهر، عصر و عشا را با هشت شرط شکسته بخواند:

- شرط اول: سفر او هشت فرسخ (حدود ۴۴ کیلومتر) یا بیش تر از هشت فرسخ باشد. اگر مسافر نماز خود را شکسته بخواند و بعداً بفهمد که سفر او هشت فرسخ نبوده، باید نماز را چهار رکعتی بخواند و اگر وقت نماز گذشته است، باید نماز خود را قضا کند.

- شرط دوم: از اول مسافرت، تصمیم بگیرد که هشت فرسخ سفر کند.

- شرط سوم: در بین مسافرت از تصمیم خود منصرف نشود. اگر مسافر قبل از رسیدن به چهار فرسخ از تصمیم خود منصرف شود یعنی نخواهد تا آخر سفر خود برود، باید نماز خود را کامل بخواند.

- شرط چهارم: قبل از رسیدن به هشت فرسخ از وطن خود عبور نکند یا ده روز در یک جا نماند. اگر مسافر قبل از این که به هشت فرسخ برسد، از وطنش عبور کند یا ده روز در یک محل بماند، باید نماز خود را کامل بخواند.

- شرط پنجم: برای انجام کار حرام به مسافرت نرود، یا سفر او سفر حرامی نباشد.

مثال:

* اگر برای دزدی به سفر رود باید نماز خود را کامل بخواند.

* اگر زن بدون اجازه ی همسر خود به مسافرت برود باید نماز خود را کامل بخواند.

* اگر سفر برای انسان ضرر داشته باشد، باید نماز خود را تکامل بخواند.

- شرط ششم: صحرا نشین نباشند. افرادی که صحرا نشین هستند و همیشه از جایی به جای دیگر کوچ می کنند باید نماز خود را کامل بخوانند.

- شرط هفتم: شغل او مسافرت نباشد. افرادی مانند راننده، خلبان و کشتیان که شغل آن‌ها مسافرت است، در سفر اول باید نماز خود را شکسته بخوانند ولی در بقیه‌ی مسافرت‌ها نماز را باید کامل بخوانند.

- شرط هشتم: به حد تَرخُّص برسد. یعنی اگر انسان در مسافرت به اندازه‌ای از وطن خود دور شود که صدای اذان را نشنود و دیوار شهر را نبیند، باید نماز خود را در آن جا شکسته بخواند.

تیمم:

اگر انسان نتواند وضو بگیرد باید به جای آن، تیمم کند. برای مثال: اگر انسان مریض باشد و آب برای او ضرر داشته باشد و یا اگر در جایی باشد که برای گرفتن وضو آب نداشته باشد، باید به جای وضو، تیمم کند.

* لازم است بدانیم برای تیمم کردن نیاز به خاک داریم. مراحل تیمم کردن به ترتیب زیر می‌باشد:

۱- نیت می‌کنیم.

۲- سپس کف دو دست را با هم بر روی خاک می‌زنیم.

۳- کف دو دست را باهم از جایی که موی سر می روید تا روی ابروها و بینی می کشیم.

۴- بعد با کف دست چپ، دست راست را از مچ تا سر انگشتان مسح می کشیم.

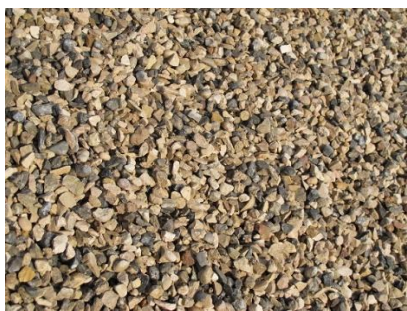
۵- سپس با کف دست راست، دست چپ را از مچ تا سر انگشتان مسح می کنیم.

ما با این کار یک تیمم انجام داده ایم و خود را برای عبادت آماده می کنیم.

چند نکته:

- ما می توانیم علاوه بر خاک بر ریگ، شن و ماسه ی نرم یا سنگ هم تیمم کنیم.

ماسه

شن

ریگ

سنگ مرمر

سنگ معمولی

- خاکی که انسان با آن تیمم می کند باید پاک باشد و نجس نباشد.
- در هنگام تیمم باید حواسمان باشد که اگر در دستمان انگشتر است آن را از انگشتمان در بیاوریم و بعد تیمم کنیم.
- اگر موی سر ما بلند است و روی پیشانی ما باشد باید موها را کنار بزنیم و بعد کف دو دست را روی پیشانی بکشیم.
- اگر پیشانی یا کف دست ها یا پشت دست ما زخمی است و با پارچه یا چیز دیگری بسته شده باشد و نمی توانیم آن را باز کنیم، باید به همان حالت، تیمم را انجام دهیم.

* در هنگام نماز انجام بعضی از کارها مکروه است و بهتر است آن ها را انجام ندهیم.
 برای مثال: بستن چشم ها با دست ، بازی کردن با انگشتان، گوش دادن به صحبت دیگران و
 مکروه می باشد.

غُسل:

بعضی وقت ها انجام غسل برانسان واجب می شود و گاهی مُسْتَحَب است که برای رضای خدا غسل کنیم. (توضیح کامل احکام مربوط به غسل در رساله‌ی توضیح المسائل آمده است.)
 انجام غسل های مُسْتَحَبی ثواب زیادی دارد. مانند غسل روز جمعه که بزرگان دینی در مورد انجام آن به ما مسلمانان سفارش های زیادی کرده‌اند.

آیا می دانید انسان مسلمان چگونه غسل می کند؟

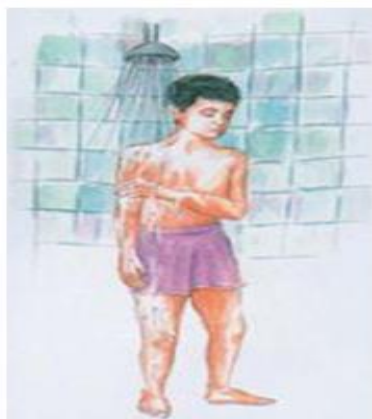
برای غسل کردن باید به ترتیب زیر عمل کنیم (غسل ترتیبی):

۱. اول نیت می کنیم. یعنی برای رضای خدا غسل را انجام می دهیم.

۲. سپس سر و گردن خود را می شویم. باید دقت کنیم که آب به همه جای سر و گردن ما برسد. البته لازم نیست داخل گوش، بینی و دهان مان را بشوییم.

۳. بعد طرف راست بدن یعنی از بالای شانه ی راست تا کف پای راست را می شویم. (باید دقت کنیم که آب به همه جای بدن ما برسد.)

۴. سپس طرف چپ بدن یعنی از بالای شانه ی چپ تا کف پای چپ را می شویم. (باید دقت کنیم که آب به همه جای بدن ما برسد.)

در انجام غسل باید به چند نکته توجه کنیم:

* تمام غسل های واجب و مُسْتَحَب را به همین ترتیب انجام می دهیم.

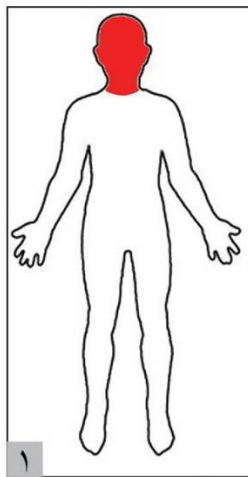
* در غسل باید آب به تمام اعضای بدن برسد، اگر چیزی به بدن چسبیده باشد که نگذارد آب به بدن برسد باید قبل از شروع غسل آن را برطرف کرد.

* آبی که با آن غسل می کنیم، باید پاک باشد.

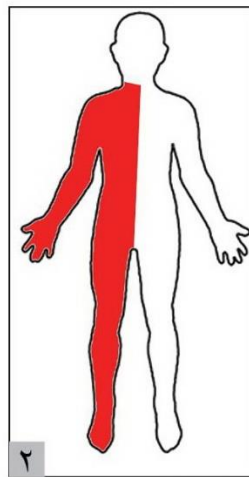
* آبی که با آن غسل می کنیم، نباید غصبی باشد.

* اگر برای انجام غسل، آب به اندازه ی کافی نداشته باشیم باید به جای غسل، تیمم کنیم.

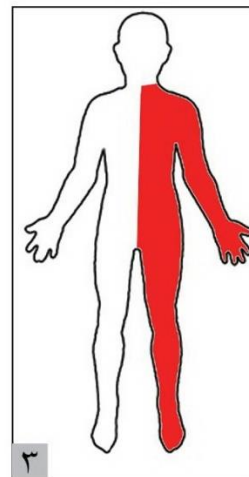
توجه: برای این که انسان مطمئن شود در هنگام غسل، همه ی قسمت های بدن را کاملاً غسل داده است باید در هر مرحله هر قسمت از بدن را که می شوید، مقداری از قسمت های دیگر را هم بشوید.

۱ سر و گردن

۲ سمت راست

۳ سمت چپ

پرسش و پاسخ

■ پرسش: آیا نحوه غسل کردن مردان و زنان تفاوت دارد؟
پاسخ: خیر، تفاوتی ندارد و همه شرایط غسل باید در هر دو رعایت شود.

روزه:

خداوند در سوره ی بقره آیه ی ۱۸۳ می فرماید:

" ای کسانی که ایمان آورده اید، روزه بر شما واجب شده است."

روزه‌ی ماه رمضان بر ما مسلمانان واجب است و باید در این ماه روزه بگیریم. روزه گرفتن در دین اسلام آداب مخصوصی دارد.

انسان وقتی می‌خواهد روزه بگیرد قبل از اذان صبح بیدار می‌شود و سحری می‌خورد و از اذان صبح تا اذان مغرب چیزی نمی‌خورد.

انسان روزه دار باید از انجام کارهایی که روزه را باطل می‌کند دوری کند، مانند:

۱. خوردن غذا

۲. آشامیدن

۳. رسیدن گرد و غبار و دود غلیظ به حلق

۴. فرو بردن تمام سر در زیر آب

۵. استفراغ کردن و

در ماه مبارک رمضان باید به چند نکته توجه کنیم:

* انسان اگر در ماه رمضان به مسافرت برود و نمازش شکسته باشد، نباید روزه بگیرد و باید بعداً قضای آن را به جا آورد.

* اگر انسان در ماه رمضان مریض شود و نتواند روزه بگیرد باید وقتی که حال او خوب شد، قضای آن را به جا آورد.

* اگر کسی فراموش کند که روزه بوده و چیزی بخورد، روزه اش باطل نمی شود.

* خواندن و گوش دادن به قرآن و پذیرایی از مهمان در ماه مبارک رمضان یکی از بهترین کارهای ما مسلمانان است. خدای بزرگ به هر کس که روزه داری را افطاری بدهد، پاداش زیادی می دهد.

* بعضی از افراد مانند کسانی که بیمار هستند و روزه گرفتن برای آنها ضرر دارد و یا کسانی که باید سر ساعت مشخصی دارو بخورند، افراد پیر و سالمند که روزه گرفتن برای آن ها سخت است، زنان باردار و زنانی که به بچه شیر می دهند و ممکن است روزه برای خودش یا بچه ضرر داشته باشد، نباید روزه بگیرند.

* روزه گرفتن در بعضی از روزها ثواب زیادی دارد و کسانی که می توانند در این روزها، روزه‌ی مُسْتَحَبِّی می گیرند.

*** شرایط روزه‌ی مُسْتَحَبِّی مانند روزه‌ی واجب ماه رمضان است.

انجام بعضی از کارها برای روزه دار مکروه است مانند:

۲. کشیدن دندان

۱. بو کردن گل ها

۳. خون گرفتن و حمام کردن که باعث ضعف انسان می شود و

پیامبر(ص) در مورد ماه مبارک رمضان فرمود:
" ای بندگان خدا در ماه رمضان روزه بگیرید که در این ماه خوابتان عبادت، اعمالتان مورد قبول درگاه خداوند بوده و دعا های شما برآورده می شود."

خُمس:

زمانی که ما مسلمانان به سن تکلیف می‌رسیم، انجام تکالیف الهی مانند نماز، روزه، حج و خُمس بر ما واجب می‌شود. در دین اسلام پرداخت خُمس یکی از واجبات است.

خُمس به معنی یک پنجم است. اگر دارایی یک فرد مسلمان بیش‌تر از خرج یک سال او باشد، بر او واجب است که یک پنجم دارایی خود را به عنوان خُمس بپردازد.

* دارایی = پول نقد یا مواد مصرفی، مانند خوراکی‌هایی که باقی مانده و هم چنین اثاث و لباس و مانند آن، اگر در عرض سال از آن استفاده نشده باشد.

آیا می‌دانید خُمس را باید به چه کسی بدهیم؟

ما مسلمانان باید خُمسِ دارایی‌های خود را به مرجع تقلید بدهیم تا آن را در راه خدا خرج کند.

نُکته: بعضی از دارایی‌های انسان خُمس ندارند. مانند:

* برای هدیه‌ای که از دیگران می‌گیریم لازم نیست خُمس آن را بدهیم.

* مهریه‌ی زنان خُمس ندارد.

* ارثی که به انسان می‌رسد خُمس ندارد.

اگر می‌خواهید در مورد خمس بیش تر بدانید می‌توانید به رساله‌ی توضیح المسائل مرجع تقلید خود مراجعه کنید.

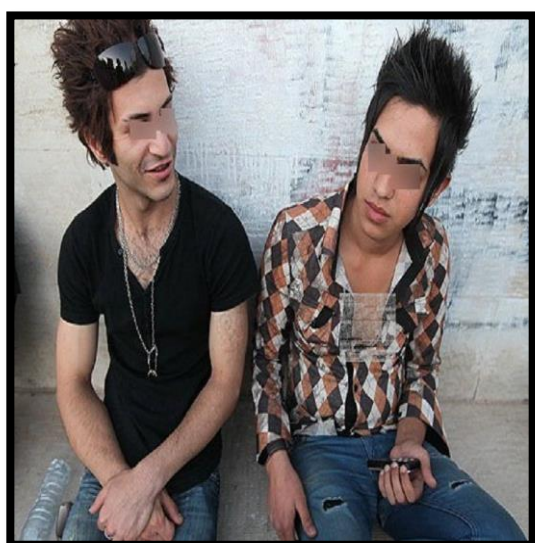

حجاب در دین اسلام:

حفظ حجاب یکی از دستورات دین اسلام است. خداوند در قرآن کریم به ما سفارش کرده است که حجاب خود را حفظ کنید. یک زن مسلمان باید جلوی نامحرم حجاب خود را رعایت کند. یعنی باید جلوی نامحرم موی سر و بدن خود را بپوشاند. البته لازم نیست که صورت و دست‌ها تا مچ را بپوشاند، ولی جاهای دیگر بدن خود را می‌پوشاند تا نامحرم نبیند.

هم چنین ما در هنگام پوشیدن لباس باید دقت کنیم که لباس تنگ و کوتاه یا لباس هایی که رنگ زننده دارند را جلوی نامحرم نپوشیم و آرایش نکنیم. البته رعایت حجاب و پوشش فقط برای خانم ها نیست بلکه مردها هم باید در پوشیدن دقت کنند که لباس مناسب بپوشند. پوشیدن لباس های تنگ و بدن نما، سخن گفتن با لحنی که دیگران را تحریک کند و انجام هر رفتاری که توجه نامحرم را جلب کند حرام است و فرقی بین مردان و زنان نیست. یک مرد مسلمان، باید در برابر زنان نامحرم لباس مناسب بپوشد و رفتار مناسب داشته باشد.

برای خانم های مسلمان، بهترین پوشش چادر است، اما گاهی وقت ها پوشیدن چادر برای بعضی از افراد مانند خانم های مسن یا افرادی که مشکل حرکتی دارند و ... مشکل است، این افراد می توانند لباس مناسبی مثل مانتو بپوشند و حجاب اسلامی را رعایت کنند.

مَرَجِعیت:

همان طور که برای دوختن لباس خیاطِ ماهر انتخاب می‌کنیم تا لباس مناسبی برای ما بدوزد، یا هنگام بیماری به دکتر می‌رویم تا بیماری مان درمان شود، پس لازم است برای یاد گرفتن تکالیف دینی هم پیش مَتَخَصِّصِ احکام دینی برویم. ما برای یاد گرفتن دستورات دینی باید از عالمان دینی کمک و راهنمایی بگیریم.

خداوند در سوره‌ی نحل، آیه‌ی ۴۳ فرموده است: " فَسْئَلُوا أَهْلَ ذِكْرٍ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ." یعنی اگر چیزی را ندانستید از کسانی که می‌دانند بپرسید. پس اگر ما در مورد احکام دینی مطلبی را بلد نبودیم باید از عالمان دینی بپرسیم.

مَرَجِعِ تَقْلِيدِ افرادِ عالِم و با ایمانی هستند که می‌توانند در احکام دین ما را راهنمایی کنند. متخصص احکام دین کسی است که در زمینه‌ی مسائل دینی تخصص دارد و به دستورات دین آگاه است.

انسان خردمند برای انجام هر کاری به سراغ متخصص آن رشته می‌رود، ما هم برای یاد گرفتن احکام دین به متخصص احکام دینی مَرَجِعِ می‌کنیم.

به افراد متخصص در دین " مُجْتَهِد " می‌گویند. مجتهد با احکام دینی آشنا است، دستورات دین را می‌شناسد و می‌تواند راهنمای خوبی برای ما باشد و ما را با احکام دینی آشنا کند. به مجتهدی که مردم به او مَرَجِعِ می‌کنند تا احکام دین را از او یاد بگیرند، " مَرَجِعِ تَقْلِيدِ " می‌گویند.

تقلید یعنی چه؟

انجام احکام دینی بر همه‌ی ما مسلمانان واجب است. ما وظیفه داریم احکام دینی را یاد بگیریم و آن‌ها را انجام دهیم.

اگر ما احکام دین را یاد نگیریم، ممکن است کاری که بر ما واجب است را انجام ندهیم و یا ممکن است کاری را انجام دهیم که حرام است. همان طور که در کتاب دینی خواندیم انجام کارهای حرام و انجام ندادن کارهای واجب، گناه است. پس باید سعی کنیم احکام دین را یاد بگیریم. ما برای یادگرفتن احکام دینی به متخصص احکام دینی مراجعه می کنیم و به دستورات او عمل می کنیم. به این کار " تقلید " می گویند.

تقلید یعنی: پیروی و عمل کردن به دستور مجتهد. (یعنی ما دستور مجتهد را یاد بگیریم و به آن عمل کنیم.)

تقلید در احکام دینی بر ما مسلمانان واجب است و ما مسلمانان باید از مرجع تقلید پیروی کنیم.

برای مثال: اگر مرجع تقلید دستور دهد که خوردن گوشت خوک حرام است ما باید از خوردن آن دوری کنیم.

اگر مرجع تقلید دستور دهد که لباس نماز گزار باید پاک باشد، ما وظیفه داریم با لباس پاک نماز بخوانیم.

اگر مسائل دینی را یاد نگیریم و کاری که بر ما واجب است را انجام ندهیم و یا کار حرامی را انجام دهیم، نزد خداوند گناه کار هستیم.

مرجع تقلید چه ویژگی هایی دارد؟

ویژگی های انتخاب مرجع تقلید عبارتند از:

۱. زنده باشد.

۲. شیعه ی دوازده امامی باشد.

۳. عادل باشد. یعنی به واجبات عمل کند و گناه نکند.

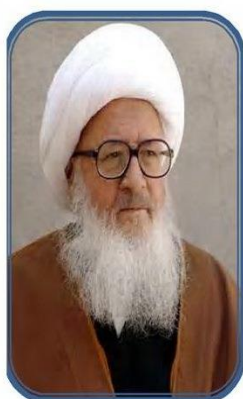
۴. أعلم باشد. یعنی از بقیه ی مجتهدها عالم تر و داناتر باشد.

۵. مجتهد باشد. یعنی در مسائل دینی متخصص باشد.

به مرجع تقلید، "مُجْتَهِدِ جَامِعِ الشَّرَائِطِ" هم می گویند.

* همان طور که گفتیم، یکی از شرایط مرجع تقلید این است که زنده باشد، اما اگر مرجع تقلیدی را که انتخاب کرده ایم از دنیا برود، بعد از فوت او، ما می توانیم در احکام دین از همان مجتهد تقلید کنیم و یا به یکی دیگر از مراجع تقلید مراجعه و از او پیروی کنیم.

« برخی از مراجع معظم تقلید »

حضرت آیت الله العظمی
حسین و حید خراسانی

حضرت آیت الله العظمی
لطف اله صافی کلپایگانی

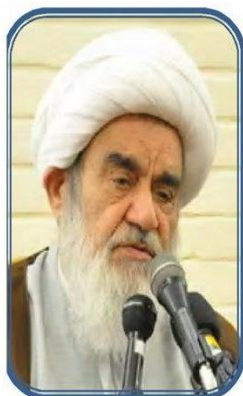
حضرت آیت الله العظمی
حسین نوری همدانی

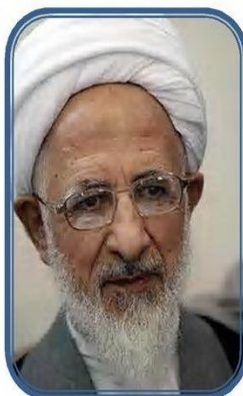
حضرت آیت الله العظمی
ناصر مکارم شیرازی

حضرت آیت الله العظمی
سید علی خامنه ای

حضرت آیت الله العظمی
حسین مظاهری

حضرت آیت الله العظمی
عبدالله جوادی آملی

حضرت آیت الله العظمی
جعفر سبحانی

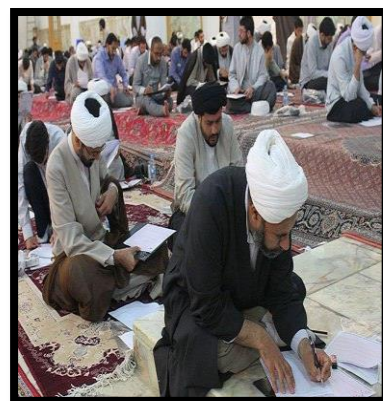
حضرت آیت الله العظمی
سید محمدعلی علوی گرگانی

حضرت آیت الله العظمی
سید علی سیستانی

آیا می‌دانید مرجع تقلید، احکام دین را از کجا یاد می‌گیرد؟

افراد مجتهد، برای تحصیل به حوزه‌های علمیه رفته و درباره‌ی علوم دینی به تحصیل پرداخته‌اند. آنان پس از سال‌ها مطالعه و تحقیق در علوم دینی متخصص شده‌اند. چون تحصیل در زمینه مسائل دینی در حوزه‌های علمیه کار سختی است و همه‌ی مردم نمی‌توانند در این زمینه تحصیل کنند و مجتهد شوند، پس باید برای انجام احکام دین از مرجع تقلید پیروی کنند.

در بعضی از شهرها مکان‌هایی به نام حوزه‌ی علمیه وجود دارد. در حوزه‌های علمیه عالمان دینی به افرادی که می‌خواهند در زمینه‌ی علوم دینی تحصیل کنند، آموزش می‌دهند. شهر مقدس قم یکی از شهرهایی است که حوزه‌ی علمیه دارد و روحانیون زیادی در آنجا تحصیل می‌کنند.

چگونه می‌توانیم مرجع تقلید خود را انتخاب کنیم؟

برای این که بتوانیم احکام دین را به درستی انجام دهیم باید از بین مراجع تقلید، یک مرجع تقلید انتخاب کنیم.

همان طور که لازم است برای مراجعه به پزشک متخصص تحقیق کنیم تا بهترین پزشک را انتخاب کنیم، یا برای دوختن لباس تحقیق کنیم تا خیاط ماهری را پیدا کنیم تا با مهارت لباس خوبی برای ما بدوزد، برای شناخت مرجع تقلید هم باید تحقیق کنیم.

ما باید با کمک بزرگ ترها تحقیق کنیم و مجتهدی را انتخاب کنیم که از همه عالم تر باشد. ما باید مجتهدی را انتخاب کنیم که عادل هم باشد. برای این کار می توانیم از پدر، مادر، معلم، روحانی مسجد و ... کمک بگیریم و از آن ها بخواهیم که ما را راهنمایی کنند. اما باید بدانیم که هر کس در انتخاب مرجع تقلید خود، مستقل و آزاد است.

آیا همه باید مرجع تقلید، داشته باشیم؟

بله، همه ی ما باید برای انجام احکام دینی، برای خود یک مرجع تقلید انتخاب کنیم و دستورات او را انجام دهیم. ما برای عمل به احکام دینی باید از دستورات مرجعی که انتخاب کرده ایم تقلید کنیم.

فتوا، چیست؟

فتوا یعنی دستور مجتهد. وقتی مرجع تقلید در مورد یک موضوعی دستوری می دهد، می گوییم او فتوا داده است. اگر مرجع تقلید فتوا دهد که انجام کاری حرام است، ما باید از فتوای او پیروی کنیم و از انجام آن کار دوری کنیم.

برای مثال: اگر مرجع تقلید فتوا دهد که انجام کاری حلال است ما می توانیم آن کار را انجام دهیم. وقتی مجتهد دستور می دهد که استفاده از طلا برای زنان حرام نیست می گوییم: مرجع تقلید فتوا داده است که استفاده از طلا برای زنان حرام نیست.

وقتی مجتهد دستور می دهد که خُمس واجب است، می گوییم: مرجع تقلید فتوا داده است که دادن خُمس واجب است. اگر مرجع تقلید فتوا دهد که انجام کاری واجب است، ما باید از فتوای مرجع تقلیدمان پیروی کنیم و به دستور او عمل کنیم و آن کار را انجام دهیم.

وقتی مرجع تقلید در مورد مسأله ای فتوا می دهد، بر ما واجب است که به آن فتوا عمل کنیم.

چگونه می توانیم از فتوای مجتهد اطلاع پیدا کنیم؟

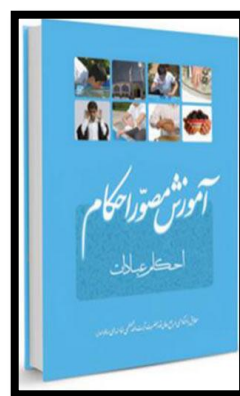
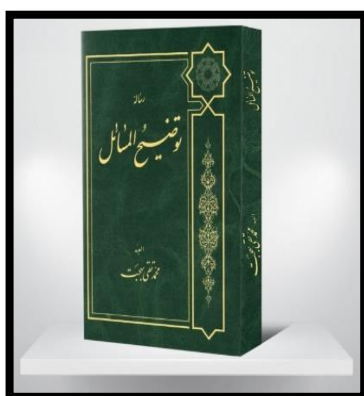
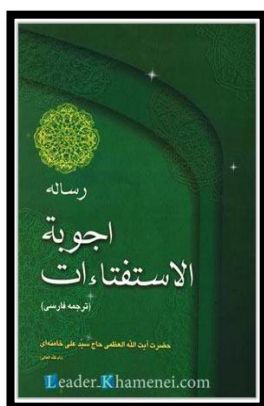
یکی از راه هایی که می توانیم از فتوای مجتهد، اطلاع پیدا کنیم این است که از خود مجتهد بشنویم که در مورد مسائل مختلف چه فتوایی داده است. ولی چون همه ی مردم نمی توانند پیش مجتهد بروند و سؤال های خود را از او بپرسند، می توانیم به رساله ی مجتهد مراجعه کنیم و با دستورات او آشنا شویم.

مرجع تقلید، همه ی احکام دین را در کتابی به نام " رساله ی توضیح المسائل " می نویسد و ما می توانیم این کتاب را از کتاب فروشی ها تهیه کنیم و به دستورات آن عمل کنیم. اگر پرسشی برای ما پیش بیاید که پاسخ آن در رساله نباشد می توانیم سؤال خود را بنویسیم و به دفتر مراجع تقلید بفرستیم تا پاسخ آن را برای ما ارسال کند.

هم چنین بعضی از مراجع تقلید کتابی به نام " استفتائات " دارند که در آن سؤالات جدید در مورد احکام دین نوشته شده است و مرجع تقلید به این سؤالات پاسخ داده است.

پرسش هایی که مردم از مراجع تقلید پرسیده اند به همراه پاسخ در کتاب استفتائات جمع آوری شده است که مردم می توانند به کتاب استفتائات مراجعه کنند و جواب سؤالات خود را به دست آورند.

برای مثال: ممکن است مرجع تقلید تعدادی سؤال احکام دین همراه با پاسخ را در کتاب استفتائات ویژه ی افراد معلول و جانباز بنویسد و افراد معلول و جانباز با مراجعه به این کتاب، پاسخ سؤال دینی را یاد بگیرند و به آن عمل کنند.

ما با مطالعه ی رساله ی توضیح المسائل و کتاب استفتائات می توانیم با فتوای مرجع تقلید خود آشنا شویم. همچنین از طریق ارسال نامه و یا تماس با دفتر مراجع تقلید، می توانیم سوال های دینی خود را از مرجع تقلید بپرسیم.

چگونه می توانیم موضوعی را از رساله پیدا کنیم؟

وقتی رساله ی توضیح المسائل مرجع تقلید را بر می دارید، می بینید که در روی آن نام مرجع تقلیدی که آن رساله را تهیه کرده است نوشته شده است. وقتی آن را ورق بزنید، در صفحه اول یا آخر آن فهرست موضوعاتی که مرجع تقلید در مورد آن ها در رساله توضیح داده است را می بینید. برای مثال اگر: در مورد احکام نماز سؤالی داشتید، در فهرست نگاه کنید و بخش نماز را پیدا کنید. در مقابل هر موضوع، شماره ی صفحه نوشته شده است. شما می توانید به آن صفحه مراجعه کرده و مطالب مربوط به بخش احکام نماز را بخوانید.

در مورد کتاب استفتائات هم می توانید فهرست را نگاه کنید و موضوع و شماره ی صفحه را پیدا کنید. سپس به آن صفحه مراجعه کنید و سؤال هایی که همراه با جواب در آن صفحه نوشته شده است را مطالعه کنید.

آیا برای تقلید از مرجع دینی، باید همه ی رساله ی او را بلد باشیم؟

خیر، لازم نیست ما همه ی رساله را بخوانیم ولی باید مسائلی را که معمولاً به آن ها نیاز داریم، مانند احکام مربوط به نماز، غسل، روزه و را یاد بگیریم. هم چنین در رساله مطالبی آمده است که شاید فهمیدن آن برای ما سخت باشد، در این صورت می توانیم از بزرگ ترها، معلم و کمک بگیریم.

مُنَاجَات

ای خدای دانا !! از تو می خواهم یاری ام کنی تا تکالیفِ دینی را به درستی یاد بگیرم.

ای خدای توانا !! از تو می خواهم یاری ام کنی تا تکالیفِ دینی را به خوبی انجام دهم.

ای خدای آمرزنده ی مهربان !! از تو می خواهم اگر گاهی در انجام تکالیفِ دینی کوتاهی کردم مرا ببخشی.

ای خدای بزرگ !! اگر شیطان و سوسه ام کرد و از عبادت تو غافل شدم، مرا به سوی خودت باز گردان.

ای خدای بخشنده !! کمکم کن تا از کارهای حرام دوری کنم و کارهای درست و شایسته انجام دهم.

ای خدای مهربان !! یاری ام کن تا با انجام عبادات و احکام دین به تو نزدیک تر شوم.

خدایا !! در انجام عبادت های دینی فقط از تو یاری می گیرم و فقط تو را می پرستم.

" اَيَّاكَ نَعْبُدُ وَ اَيَّاكَ نَسْتَعِين "

منابع:

- ۱- برگزیده ی احکام ویژه ی نوجوانان، دفتر معاونت امور اجتماعی، ۱۳۷۲، تهران: سازمان بهزیستی کشور
- ۲- پیام های آسمان، پایه ی هفتم، ۱۳۹۳
- ۳- احکام شرعی ویژه ی کودکان و دانش آموزان استثنایی، سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور و مرکز ملی پاسخگویی به سؤالات دینی، ۱۳۸۷، تهران: سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور.
- ۴- یک سبد گل سرخ، ستاد اقامه ی نماز وزارت آموزش و پرورش، ۱۳۸۵، تهران: انتشارات راهبردهای سنجش اندیشه.
- ۵- رساله ی آموزشی، آیت الله خامنه ای، ۱۳۹۲، تهران: فقه روز.
- ۶- صدو چهار پرسش و پاسخ درباره ی موضوعات گوناگون، غلامرضا حیدری ابهری، ۱۳۹۲، تهران: قدیانی.
- ۷- نقش تقلید در زندگی انسان، آیت الله مصباح یزدی، ۱۳۸۲، قم: موسسه ی آموزش و پژوهش امام خمینی (ره)
- ۸- راه آسمان احکام دختران، ستاد اقامه ی نماز وزارت آموزش و پرورش، ۱۳۸۸، مشهد: سنبله
- ۹- پسران آفتاب احکام پسران، علی حسن زاده، ۱۳۸۶، مشهد: سنبله.
- ۱۰- قرآن کریم
- ۱۱- رساله ی توضیح المسائل امام خمینی (ره)
- ۱۲- کتاب های درسی دین و زندگی دوره ی دوم متوسطه ی حرفه ای ویژه ی دانش آموزان با نیاز های ویژه
- ۱۳- کتاب های درسی دینی دوره ی اول متوسطه ی حرفه ای ویژه ی دانش آموزان با نیاز های ویژه.
- ۱۴- ستاد اقامه ی نماز. گلستان شکوفه، ویژه ی دانش آموزان ابتدایی
- ۱۵- فردی، امیرحسین و نادری، ناصر یک سبد گل سرخ ویژه نامه ی جشن عبادت دختران ۹ ساله . تهران. راهبردهای سنجش اندیشه، ۱۳۸۵
- ۱۷- ارفع، سیدکاظم. آموزش نماز. تهران: پیام عدالت ۱۳۸۸
- ۱۸- حضرت آیت الله ... خامنه ای. از ژرفای نماز. تهران: دفتر نشر فرهنگ اسلامی ۱۳۷۶
- ۱۹- بهتاج، حاج یدالله . چهل داستان درباره ی نماز و نمازگزاران. تهران: سبحان ۱۳۷۳
- ۲۰- قرائتی، محسن. پرتوی از اسرار نماز . قم ستاد اقامه ی نماز ۱۳۷۴
- ۲۱- شیرازی، بی آزار. راز نماز، تهران: بعثت ۱۳۷۰

۲۲- علی نیا، رضا و علی نیا، نجیبه. شمیم نماز. آمل: فکر سبز ۱۳۹۱

۲۳- حیدری ابهری، غلام رضا. ۵۵ پرسش و پاسخ درباره ی نماز. تهران: قدیانی ۱۳۹۲

۲۴- حسن زاده، علی. احکام پسران آفتاب ۱ ویژه ی اول راهنمایی. تهران: سنبله ۱۳۹۰

۲۵- محمدی، محمد. فرصت پرواز روشهایی برای هدایت کودکان و نوجوانان به نماز. تهران: مهربرنا ۱۳۸۶

گردآورندگان: زهره جلالیان

با همکاری محمدحسن خدری و سیده فاطمه طیبی خواه